

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XV. Peccatum audientis detractorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

ri inter Religionem & sæculares nullum sit, nec expediat esse quoad ista commercium, utpote communi Religionum bono perniciosum; istamque ob causam diffamatio alicujus in una Religione, nata non sit extra eam diffundi; nec Judex, seu Prælatus Religionis id permittere possit: quia permissio ista non foret in ædificationem, sed in destructionem; idedque in Religionibus id prohibitum esse solet sub pœna excommunicationis; sicut in nostra prohibitum est.

CAPUT XIII.

Non est mortale contra justitiam, crimen uno loco justè publicum per publicam Judicis sententiam, manifestare in alio loco, ubi publicum non est; si tamen absque causa id fiat, in materia gravi, mortale esse videtur contra charitatem.

87 **E**t rursus communis pro utraque parte. Ratio prioris partis est, quia justè diffamatus per publicam Judicis sententiam, jus ad famam amisit pro omni loco. Isto namque jute sententia Judicis ipsum privavit per modum pœnæ, ut cæteris ubique terrarum sit in exemplum & terrorem, ut supra dixi, patetque in iis quorum dorso stigma inuritur. Patet etiam ex praxi totius Orbis, ad ejusmodi criminum ubique terrarum evulgationem dante licentiam Historicis.

88 Ratio posterioris partis est, quia charitatem graviter lædit, qui proximum, absque justa utilitate, lædit in te gravi, fama utique bona, quam alibi abique cujusquam injuria & offensa pacificè possidet, tametsi jus non habeat ad illam. Quisque enim graviter ferret hoc sibi fieri. Hæc est autem naturalissima charitatis regula: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

89 Dixi per publicam Judicis sententiam: si enim Judicis sententia certis limitibus circumscripta sit, uti aliquando fit, ita ut Judex crimen illud ubique divulgari nolit (ut fit in Religionibus) injustitiæ reus est, qui extra limites illos crimen illud divulgat.

CAPUT XIV.

Contra justitiam peccat, qui occultum crimen proximi, uno in loco injustè publicatum, sive isto in loco, sive in aliis scienter nescientibus revelat.

90 **E**t ista est communis contra Lessium, Molinam, Tamburinum, &c. quorum fundamentum est quòd proximus eo casu non retineat jus ad famam, sive fundatum in intrinseca probitate sua, seu innocentia; verè enim supponitur crimen commississe: neque fundatum in communi hominum æstimatione; cum eo ipso quo crimen ipsius factum est publicum, in communi æstimatione factus sit nocens, non amplius innocens.

91 Sed contrà: licèt proximus eo casu non retineat jus ad famam fundatum in communi æstimatione quæ de facto sit; retinet ta-

men jus fundatum in communi æstimatione, quæ esse debeat de jure, quamdiu crimen ipsius factum non est publicum, nisi per injuriam. Neque enim jus per injuriam amittitur. Et sicut non amisit jus ut fama sibi injustè ablata sibi restituatur ab iis qui crimen ipsius injustè publicaverunt; ita nec amisit jus ad hoc ut crimen suum, injustè publicatum, ulterius non publicetur, nec fama sua ulterius laceatur. Quod qui faciunt, non minùs obnoxii sunt restitutioni, quàm primi divulgatores: quemadmodum enim isti primæ publicationis injusti sunt auctores, sic illi ejusdem sunt injusti extensores, seu amplificatores.

Simile est in pretio mercium per monopolium aucto: neque enim injustitiæ rei, restitutionique obnoxii sunt soli primi auctores istius augmenti, sive illi qui stante eadem mercium copiâ, quæ fuit ante augmentum, isti augmento causam per monopolium dederunt; sed & illi qui & ipsi eo pretio eadem merces vendunt. Tametsi enim primi auctores non fuerint istius augmenti, sunt tamen continuatores, nec magis jus habent eo pretio vendendi, quàm primi auctores illius. Justum namque mercium pretium, non est illud quod inductum est per injustum monopolium, sed quod communi æstimatione, sine fraude & monopolio, attentâ mercium copiâ, vel inopiâ currit. Quemadmodum ergo sola communis æstimatio valoris mercium justè & sine fraude ac monopolio inducta tribuit jus eo pretio ulterius vendendi; sic sola communis æstimatio criminis proximi, justè inducta, tribuit jus crimen istud ulterius divulgandi.

CAPUT XV.

Peccatum audientis detractorem.

Audiens detractorem quadrupliciter habere potest ad ipsum, scilicet 1°. sic ut ipsum incitet inducatque ad detrahendum, ipsum interrogando, ipsi applaudendo, vel alio signo exteriori ipsi animum adjiciendo ad prosequendam detractionem, v. g. ostendendo eam sibi placere, seque libenter audire, propter odium ejus cui detrahitur. Et talis sæpè non minùs peccat, quàm detrahens; imò quandoque magis, ait S. Thomas q. 73. a. 4. Unde Bernardus l. 2. de considerat. c. 13. ait: *Detrahere, aut detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, non facile dixerim.* Et S. Paulinus ep. ad Celantiam: *Non modo ipsa non detrahas, sed ne alii quidem detrahenti aliquando credas. Nec obrectatoribus auctoritatem de consensu tribuas, ne eorum visum numeris annuendo.* “ Noli (inquit Scriptura) consentaneus esse cum derogantibus adversus proximum tuum, & non accipies super illum peccatum. “ Et alibi: “ Sepi aures tuas spinis, & noli audire linguam nequam. “ Unde & B. David *diversus innocentia speciei justitiæque dinumerans, de hac quoque virtute non tacuit, dicendo: “ & opprobrium non accepit adversus proximos suos. “ Propterea quod ipse non solùm aver-*

aversatur, sed etiam persequitur detrahentem. Ait enim: detrahentem secretò proximo suo, hunc persequerbar... Enimverò nihil tam inquietat animum, nihil est quod ita mobilem mentem, & levem faciat, quam facilè totum credere, & obtrictatorum verba temerario mentis assensu sequi. Hinc enim crebra dissensiones, hinc odia injusta nascuntur. Hoc est quod sæpè de amicissimis etiam inimicos facit, dum concordès quidam, sed credulas animas maliloqua lingua dissociat. At contrà, magna quies animi, magnaque est morum gravitas, non temerè de quoquam sinistri quid audire. Beatissime est, qui ita se contra hoc vitium armavit, ut apud eum detrahere nemo audeat. Quòd si hoc in nobis esset diligentia, ne passim obtrictatoribus crederemus, jam omnes detrahere timerent, ne non tam alios, quam seipsos viles detrahendo facerent. Sed hoc idèò malum celebre est, idcirco in multis fervet hoc vitium (certè in tam multis, quòd S. Hieron. epist. ad Celant. testetur, paucos esse qui huic vitio detractionis renuntiant... tanta quippe hujus mali libido mentes hominum invastit, ut etiam qui procul ab aliis vitiis recesserunt, in istud tamen, quasi in exitremum diaboli laqueum incidant) quia pene ab omnibus libenter auditur.

94 Secundò sic aliquis detractorem audit, ut ipsum ad detrahendum non inducat, nec excitet, exterius testificando sibi placere detractionem, detractio tamen ipsi interius placeat, quatenus proximi diffamativa, propter odium ejus cui detrahitur. Et iste graviter quidem peccat contra justitiam & charitatem (digni enim sunt morte non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus. Rom. 1.) non tenetur tamen ad restitutionem, sicut prior: quia non est moralis causa detractionis, dum exterius in eam non influit, complacentiam exterius ostendendo, etiam si interius non minus peccet quam detrahens; imò quandoque magis, pro majoritate odii, vel complacentiæ.

95 Tertio sic ut nec inducat, nec interius placeat ipsi detractio, quatenus proximi diffamativa, audiat tamen libenter ex curiositate sciendi facta proximi. Et istum non peccate mortaliter docent Navarrus, Toletus, Lessius, Bonacina, &c. Quia delectatio ipsius non est de detractioe formali, sed de curiosa cognitione factorum proximi, quæ ipsi non videtur nisi venialis. Mihi tamen peccatum ipsius simile videtur illi, quod committit, qui, non ex odio, neque revelandi vel diffamandi animo, sed ex sola curiositate clam observare vult occultum proximi crimen, v. g. adulterium, ut illius habeat scientiam: qui si mortaliter peccet (uti probabile videri potest; ed quòd proximus habeat jus subtrahendi cognitioni aliorum non superiorum occulta crimina sua) idem de curioso auditore illo dicendum videtur.

96 Quarto sic ut nec inducat, nec placeat ei detractio, nec audiat libenter ex curiositate, nihilominus ex timore, negligentia, vel etiam

Tom. 11.

verecundia quadam omittat repellere detrahentem. Et iste peccat quidem (ait S. Thomas ubi supra) sed multò minus quam detrahens, & plerumque venialiter. Quandoque tamen etiam hoc potest esse peccatum mortale, vel propter hoc quòd alicui ex officio incumbit detrahentem corrigere (prout incumbit Superioribus, Parochis, patribus & matribus-familias, dominis & dominabus, Magistratibus, & quibuscumque pollentibus auctoritate, respectu subditorum) vel propter aliquod periculum consequens (periculum scilicet gravis damni quod ex detractione prudenter timetur eventurum detrahenti, vel illi cui detrahitur, vel utrique; quod ex charitate erga proximum unumquodque tenetur avertere, si possit: aliàs mortaliter peccat contra charitatem) vel propter radicem timoris, quia timor humanus quandoque potest esse peccatum mortale, si nempe sit timor mundanus, ex eoque negligatur præceptum correctionis fraternæ, dum graviter obligat.

Addit tamen S. Doctor quòd non semper aliquis resistere debet detractori, arguendo eum de falsitate, maxime si sciat verum esse quòd dicitur, juxta illud Eccli. 4. "Non contradicas verbo veritatis ullo modo; sed debet eum verbis redarguere de hoc quòd peccat fratri detrahendo. Vel saltem ostendere, quòd ei detractio displiceat; per tristitiam faciei: quia ut dicitur Proverb. 25. "Ventus Aquilo dissipat pluvias, & facies tristes linguam detrahentem. Et iste est optimus modus, dum detrahentem aperte reprehendere non expedit, uti quandoque non expedit, si nempe detractor sit persona superior, vel si nulla sit spes fructus, imò probabilis potius timor detractorem magis inflammandi.

CAPUT XVI.

Mortale est contra justitiam calumniatoris, vel detractoris, si in judicio, si extra, notabile crimen falsum scienter objicere, ad finem defendendi honorem suum, vel famam, etiam si sic defendi possit, aliter non possit.

98 Id esse veniale propter mendacium, sed non mortale contra justitiam, docent Cardinalis de Lugo, Gaspar Hurtado, Dicastillo, & alii quos sequitur Tamburinus l. 9. in Decal. c. 2. §. 2. n. 5. quia licet mendacium istud quodammodo sit perniciosum, nocentum quod per illud inferatur proximo jure defensionis, ad injustitiam non imputatur, nec ad culpam mortalem.

Addit quidem Lugo id in judicio mortale esse propter perjurium, licet non propter injustitiam; ed quòd in judicio non credatur tibi, falsum crimen objicenti, nisi per juratos probaveris testes: probare verò crimen falsum per testes juratos, est perjurio ipsorum participare. Quod est mortale peccatum.

Verum Tamburinus loco citato modum a se excogitatum saltem dubitanter suggerit evadendi tunc perjurium; imò & veniale peccatum. Quia (inquit) perjurium, imò &

ff